

BOGANMELDELSER

Knud Oldendow:

BOGTRYKKERKUNSTEN I GRØNLAND

Bordings bogtrykkeri 1957, 235 sider, ill. hft. kr. 28,00
(favørpris kr. 22,00)

Hundredåret for Hinrich Rinks oprettelse af Sydgrønlands bogtrykkeri i Godthåb markeredes på smukkest tænkelige måde, idet Bordings bogtrykkeri udsendte direktør Knud Oldendows fornemme bog „Bogtrykkerkunsten i Grønland“ med undertilen: Og mændene bag den.

Med denne bog, baseret på direktør Oldendows studier gennem mange år, er Grønland og alle grønlandsinteresserede ydet en stor tjeneste, for den rigt illustrerede bog skildrer ikke blot den trykkerimæssige udvikling fra den spæde og famlende begyndelse, der udgøres af Jesper Brodersens tryksager fra før 1857 til de nutidige grønlandske tryk, den er tillige en interessant og levende personalhistorie, der beretter adskilligt nyt om de personer, som har øvet en indsats i Grønlands kulturelle liv gennem tiderne og bidraget til udviklingen. Oftest var dette personer uden teknisk kunnen og viden, men med så brændende en virketrang, at de hurtigt tilegnede sig, hvad der var nødvendigt for at kunne nå deres mål. Det er betagende menneskeskikkelser, man lærer at kende, og ganske særlig fordi de er beskrevet i relation til de problemer, der optog dem, og fordi der er blevet plads til så mange menneskelige træk og oplysninger om begivenheder, præget af alvor eller humor. Herved er bogen ikke blot blevet et varigt monument over betydningsfulde mænd, men desuden et stykke kulturhistorie af stor værdi for vort kendskab til Grønland og for fremtidig kulturhistorisk

forskning. Mon ikke den succes, som denne bog allerede har opnået trods det lille oplag, kunne anspore direktør Oldendow til at gå i gang med udarbejdelsen af en samlet fremstilling af Grønlands kulturhistorie.

Direktør Oldendows interesse er af gammel dato, han har fulgt trykkeriets virksomhed, fra han som ganske ung fik med Grønland at gøre ved udnævnelsen til landsfoged i 1925, men alligevel har det foreliggende arbejde krævet usædvanlig grundighed og mange studier, fordi forfatteren har villet være så omhyggelig som muligt med kildeangivelser og data, og der har været adskillige vanskelige gåder at løse.

„Bogtrykkerkunsten i Grønland“ er måske den værdifuldeste bog om Grønland, der er udkommet i denne menneskealder. Dette har man været fuldt ud klar over fra bogtrykkeriets side, for Bordings bogtrykkeri har ikke sparet sig nogen anstrengelse for at få bogen så smuk, at den må betegnes som et bibliofilt kunstværk. Den er et værdigt eksempel på, hvad dansk bogtryk kan præstere, samtidig med at den er en hyldest til det bogtrykkeri, som i 100 år har tjent Grønland og givet den grønlandske befolkning en lang række billeder, bøger og aviser. Det ligner direktør Oldendow godt, at det var ham magtpåliggende, at bogen også kunne fås i Grønland i jubilæumsåret; et betydeligt antal eksemplarer er nemlig stillet til disposition for interesserede i Grønland gennem Det grønlandske Forlag i Godthåb.

I erkendelse af bogens værdi for grønlandsinteresserede er det ved velvilje fra Bordings bogtrykkeris side arrangeret sådan, at medlemmer af Det grønlandske Selskab kan få bogen til en billigere pris, i forvejen er den billig, når man tager det smukke udstyr og tryk i betragtning.

h. c.

Alex Secher:

GENSYN MED GRØNLAND

Chr. Erichsens forlag 1957, hft. kr. 45,00

Tegneren Alex Secher, der to gange har besøgt Grønland, har med flid under begge ophold samlet alle sine indtryk i tegninger og akvareller. Med støtte fra Ny Carlsbergfondet og undervisningsministeriet har han på Chr. Erichsens forlag nu udgivet sit store billedværk, „Gensyn med Grønland“ med 250 tegninger i sort og farver og selv skrevet teksten dertil.

Alex Secher har oplevet Grønland og tegnet det sådan, at det også bliver en oplevelse for billedværkets læsere. Det er hverdagens Grønland, der dominerer bogen, kamikker hængt til tørre på en snor, havnearbejder med

gaffeltrucks og kraner, fangeren i sin kajak midt i et drabeligt harpunkast, og han har tillige glædet sig over skibe og kysternes karakteristiske fjeldkamme.

Med disse mange tegninger har Secher bidraget væsentligt til at fastholde indtrykket af en overgangstid i Grønland, præget af nyordningens travle virksomhed, men han har ingenlunde glemt det gamle smukke Grønland, de idyller, hvis forsider i hvert fald huskes af så mange gamle grønlandsfarere og bevares som de skønneste minder. Der er noget smukt og uforglemmeligt over linierne i en kajak, lagt til hvile på store sten ved kysten, spejdende hunde foran dekorative kødstativer, grønlandske skibe mellem isfjelde - hele Grønland, som det kendes mod vest, er med i hverdag og fest, arbejde og hvile, fangst og fiskeri, skøn og overvældende natur, brutale fjeldkløfter, gammelt og nyt. Bogen i sin helhed er en ung, dygtig tegners kærlighedserklæring til et land, der gik ham til hjerte, og den er tillige en bod på det savn, som mange af os lider under ved længslen efter Grønland.

Adskillige af bogens tegninger er af etnografisk værdi, det gælder alle tegningerne af kajaker, fangstredskaber, husgeråd, husflid o. l., de røber tegnerens evne til at leve sig ind i den grønlandske hverdag.

Bogen er en kunstners reportage fra Vestgrønland, som spænder fra det pinligt nøgterne til det idylliske. Alex Secher er hele tiden rede- lig i sin streg og dejligt fri for de overdrivelser, som fremkalder grønlandernes harme.

Det er imponerende, hvad en af vore unge kunstnere har fået ud af Grønland i dag. „Gensyn med Grønland“ trykt af Dyva & Jeppesen er en meget smuk bog, en kunstners oplevelse givet videre til glæde for alle, der holder af Grønland. Om kort tid foreligger også en udgave med engelsk tekst.

h. c.